

## Turizm Planlaması Hukuku

Turizm planlamasının ve turistik aktivitelerin oluşturulması, yeniden düzenlenmesinde esas alınan ve değişen koşullara göre şekillenen ceza, çatışma, inovasyon, bilişim, ticaret, tüketici, eşya, borçlar, milletlerarası, çevre ve kamu hukuklarını içeren bir hukuk dalıdır.

Turizm planlaması, turistik aktivitelerin belirli bir amaç, kapsam, sınırlılıklar dahilinde fonksiyonel araçlarla belirlenen hedeflere ulaşmak için izlenecek adımların belirlenmesidir. Turizmde planlama, turistik faaliyetin türüne göre belirlenecek amaç ve kapsamla sınırlıdır. Planlamanın temel amacı, turizmde stratejik bir yol haritası belirlemede temel oluşturulmasıdır. Turizm planlaması hukuku ise planlamanın temel yapı taşlarını oluşturan amaç, kapsam, sınırlılık, fırsat ve tehditler, örgütsel faaliyetler, uluslararası standartlar ve faaliyetler, uluslararası turistik pazarlar, turizmin ulusal ve uluslararası işlevleri, turizm girişimciliğinde teşvik ve kaynaklar, kişisel verilerin korunması, mülkiyet hakkı, kaçakçılık, sanat eserleri, çevre kirliliği, çatışma, bilişim suçları konularını içeren ve evrensel hukuk kurallarından esinlenen bir hukuk dalıdır.

Turizm planlamasında gerçekleştirilen faaliyetlerin ulusal ve uluslararası hukuka uygun olması gerekmektedir. Planlamalarda belirlenen geleceğe dair faaliyetler sanat eserleri, doğal alanlar, koruma alanları, hayvan ve bitkiler, çevresel unsurlar, hava ve su, insani değerler, dini ve kültürel özellikler, ırk ve cinsiyete dayalı değerlere aykırı olmamalıdır. Özellikle misyoner turizmde ülkelerarası hukuk normları gözden geçirilmelidir. Tıbbi ekoloji ve hidroklimatoloji gibi insan sağlığını etkileyen turistik faaliyetlerde olası tıbbi etki ve sonuçlar hakkında faaliyet katılımcılarına gerekli bilgiler sağlanmalıdır. Katılımcıların turistik faaliyetlerden dolayı uğrayacakları zararlarla ilgili sigorta hukukuna ilişkin gerekli koruma, planlamayı yapan tarafından sağlanmalıdır. Konaklama, seyahat gibi turistik faa-

liyetler tüketicileri ilgilendirmektedir. Bu nedenle tüketicilerin haklarının turizm planlamasında korunması, müze ve ören yerlerine girişlerde yaşanan sorunlarda iade ve değişim gibi hakların tanınması gereklidir.

Turizm planlaması hukuku aktivitelerin gerçekleştiği esnada ortaya çıkabilecek olası hukuksal sorunlarda avukatla temsil edilme, dava açma, hukuksal danışmanlık gibi bazı hukuksal koruma tedbirlerini de içermektedir. Faaliyetlerin planlanması esnasında ortaya çıkabilecek ülkelerarası hukuksal çatışmalarda tahkim ve hakem uygulamaları dikkate alınmalıdır. Turizm planlamasının aktiviteye dayalı fonksiyonları, bireylerin ulusal ve uluslararası hak ve hürriyetlerini engellememelidir. Evrensel normlar planlamada dikkate alınarak insan haklarına uygun planlar geliştirilmelidir. Turizm planlaması hukuku ceza, inovasyon, tüketici, çatışma, bilişim, ticaret, eşya, borçlar, milletlerarası, çevre, kamu hukuklarını içermekte ve değişen koşullara göre şekillenmektedir. Kamuyla olan ilişkilerde idare hukukuna hakim olan ilkeler planlamalarda dikkate alınmalıdır. Bakanlık, müdürlük, genel müdürlük gibi birimlerle olan yazışmalarda ve bu kurumlara yapılacak başvurularda protokol ve yazışma kurallarına uygun hareket edilmelidir. Ülkeden ülkeye değişiklik gösteren bu kurallar planlamalarda temel unsurlardan biri olarak benimsenmelidir.

Hukuk beşeri ve sosyal ilişkileri düzenleyen toplumsal bir gerekliliktir. Turizm planlaması hukuku bu gerekliliğin yerine getirilmesine yardımcı olmaktadır. Turistik faaliyetlerin planlanmasında ülkelerin iç hukuklarına saygı gösterilmesi, kurallara uygun planlamalar gelecekte ortaya çıkabilecek olası çatışmaları önlemektedir. Çatışma hukukunun asgari unsurlarının planlamalarda dikkate alınması önemlidir. Ülkelerin milli, ahlaki, kültürel, sosyal, dini değerleri çatışmalar bağlamında dikkate alınmalıdır.

Ayrıntılı bilgi için bkz.: Harrill, R. (2004). Residents' Attitudes Toward Tourism Development: A Literature Review With Implications for Tourism Planning, *Journal of Planning Literature*, 18(3): 251-266.

Yararlanılan kaynaklar: Jamal, T. B., ve Getz, D. (1995). Collaboration Theory and Community Tourism Planning. *Annals of Tourism Research*, 22(1), 186-204; Inskip, E. (1991). *Tourism Planning: An Integrated and Sustainable Development Approach*. Van Nostrand Reinhold; Simmons, D. G. (1994). Community Participation in Tourism Planning, *Tourism Management*, 15(2), 98-108; Sautter, E. T., & Leisen, B. (1999). Managing Stakeholders A Tourism Planning Model, *Annals of Tourism Research*, 26(2), 312-328; Reed, M. G. (1997). Power Relations And Community-Based Tourism Planning, *Annals of Tourism Research*, 24(3): 566-591.

Fahri ÖZSUNGUR

2020



## Turizm Polisliği

Turistik bölgelerde değer atfedilmiş olan varlıklar tehlikelerden korumak için çeşitli kolluk birimleri tarafından özellikli stratejilerle sunulan güvenlik hizmetlerinin genel adı.

Güvenlik ihtiyacının en önemli ihtiyaçlardan biri olması, turizmin ise devletlerin ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel alanlardaki gelişimi için kıymetli bir sektör olarak kabul görmesi turizm polisliğini gerekli hâle getirdi. Ülke sınırları içerisindeki başka yerlerde gerçekleşmeyen bazı suçların ve sorunların bilhassa turistik bölgelerde gözlenmesi de bu kolluk faaliyetine önem kazandırdı. Bu nedenle turizm polisliği uzmanlık gerektiren, kalıplaşmış güvenlik stratejilerinden zararlar görebilen ve daha ziyade önleyici (proaktif) güvenlik yaklaşımlarına muhtaç olan bir kolluk faaliyetidir. Alanyazında Turizm-Odaklı Polislik ve Koruma Hizmetleri (*Tourism-Oriented Policing and Protection Services*) kavramı turizm polisliğini ifade etmek için kullanılmaktadır.